

Úvod do bible

Tento učební materiál vznikl v rámci projektu *Inovace studijního programu Pastorační a sociální práce ETF UK (CZ.2.17/3.1.00/33279)* spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu, státního rozpočtu České republiky a rozpočtu hlavního města Prahy.

Evropský sociální fond – Operační program Praha Adaptability
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

ÚVOD

- 1 Co je bible
- 2 Členění bible
- 3 Židovské členění Písma
- 4 Jak Bůh v bibli mluví

1. Co je bible?

- Bible – *biblion*
- Písmo svaté, Písmo, Písma
- Boží slovo

2. Členění bible

- SZ: 46 knih (knihy dějepisné, poučné, prorocké)
- NZ: 27 knih
- Starý zákon / Stará smlouva – Nový zákon / Nová smlouva

3. Židovské členění Písma

- Tóra
- Neviím
- Ketuvím

JAK BŮH V BIBLI MLUVÍ

- Informace
- Sebevyjádření
- Výzva
- NB: dogmatické výpovědi nejsou schopny interpretovat či vyčerpat celou bibli; cílem teologie není „zpracovat“ Písmo, nýbrž naučit se v něm vnímat Boží slovo

První část:

Lidská stránka bible

PŘEDÁVÁNÍ BOŽÍHO SLOVA A VZNIK BIBLICKÝCH KNIH

- 1 Písmo svaté a tradice
- 2 Tradice Starého zákona a vznik knih
- 3 Tradice Nového zákona a vznik knih

1. Písmo svaté a tradice

- Na počátku tradice zkušenost s posvátnem
- 1.1 Dvě formy tradice: ústní a písemná
- 1.2 Dva póly tradice: konzervativnost a pokrok

2. Tradice SZ a vznik knih

2.1 Prostředí, v němž se utvářela SZ tradice (rodina, svatyně, chrám, dvůr, proroci)

2.2 Vznik SZ knih

- Možné prameny a nejstarší vrstvy textu
- Hypotézy o vzniku SZ knih (Pentateuch, přední proroci, zadní proroci, spisy a deuterokanonické knihy)

2.3 Jazyk SZ a způsob psaní

3. Tradice SZ a vznik knih

3.1 Náboženská tradice v Ježíšově době

- Chrám a velerada
- Skupiny (saduceové, farizeové, eséni, Samaritáni)
- Synagogy
- Mesiánská očekávání
- Ježíš a tradice

3.2 Předávání tradice o Ježíšovi

3.3 Vznik NZ knih a jazyk

DĚJINY TEXTU PÍSMÁ SVATÉHO

1 Dějiny textu SZ

2 Dějiny textu NZ

1 Dějiny textu SZ

- 1.1 Pluralita SZ tradice (samaritánská, masoretská, Septuaginta)
- 1.2 Dějiny hebrejského textu
 - Od vzniku knih po pád Jeruzaléma (r.70)
 - Od zničení chrámu do 5. stol.
 - Činnost masoretů (5.-10. stol.)
 - Kritické hodnocení rukopisů a kritická vydání textu
- 1.3 Starověké překlady SZ (řecké překlady, targumy, latinské překlady)

2 Dějiny textu NZ

2.1 Řecký text

- Od sepsání knih do 4. stol.
- Od 4. stol. po byzantské období
- Typy textů (alexandrijský, západní, byzantský, cesarejský)
- Nejvýznamnější rukopisy NZ (papyry, kodexy, tištěné edice a kritická vydání)

2.2 Starověké překlady

Druhá část

Božská stránka bible

KÁNÓN PÍSMÁ SVATÉHO

1 Autorita knih SZ

2 Kánon SZ

3 Apokryfy SZ

4 Autorita knih NZ

5 Kánon NZ

6 Apokryfy NZ

7 Teologická diskuze ohledně kánonu

1. Autorita knih SZ

1.1 Svědectví samotných SZ knih

- Autorita Tóry
- Autorita prorockých knih
- Autorita mudroslovné literatury

1.2 Svědectví Nového zákona

2. Kánon SZ

2.1 Kánon a Písma v židovstvu

2.2 Kánon SZ v církvi do reformace

2.3 Zpochybnění širšího kánonu v době reformace

2.4 Tridentský koncil a stanovisko katolické církve

2.5 Kánon ve východních církvích

3. Apokryfy SZ

- 4 Ezd
- Hen
- Jub
- 12 patriarchů
- 3. a 4. Mak
- Knihy Sybyliny...

4. Autorita knih NZ

4.1 Svědectví samotných NZ knih

- Autorita evangelií
- Autorita apoštolských spisů

4.2 Svědectví ze 2. století

5. Kánon NZ

- 5.1 Ustálení kánonu NZ
- 5.2 Zpochybnění kánonu NZ v době reformace

6 Apokryfy NZ

- Evangelia
- Skutky
- Zjevení.....

7. Teologická diskuze ohledně kánonu

7.1 Autorství knih a kanonicita

7.2 Vulgáta a kanonicita

7.3 Kánon ve vztahu k protestantismu a
nové otázky

INSPIRACE PÍSMÁ SVATÉHO

- 1 Biblické základy nauky o inspiraci
- 2 Dějiny nauky o inspiraci

1. Biblické základy nauky o inspiraci

- Zach 7,12
- Žid 3,7-8
- 1Pt 1,10-11
- 2Tim 3,15-17
- 2Pt 1,21

2. Dějiny nauky o inspiraci

2.1 Představy církevních otců

- Člověk jako „nástroj“ Boží?
- Bůh – „auctor“
- Diktát

2.2 Vývoj nauky o inspiraci do I.vat. koncilu

- Od středověku do Tridentského koncilu
- Teorie o slovní a reálné inspiraci
- Snahy o omezení inspirace a I.vat. koncil

2.3 Od I. do II. vat. koncilu

- Model Lva XIII. v Providentissimus Deus
- Přes krizi modernismu k Dei Verbum

2.4 Otevřené otázky a pokusy o jejich řešení

PRAVDIVOST PÍSMÁ SVATÉHO

- 1 Problémy ohledně pravdy Písma
- 2 Vyjádření církevních dokumentů
- 3 Lidský autor, Boží záměr a pravda Písma

1. Problémy ohledně pravdy Písma

1.1 Rozpory v rámci Písma samotného

1.2 Kritika Písma v době novověkého rozvoje věd

2. Vyjádření církevních dokumentů

2.1 Encyklika Providentissimus Deus

2.2 Církevní dokumenty z první poloviny 20. století

2.3 II.vat. koncil a 11. článek Dei Verbum

3. Lidský autor, Boží záměr a pravda Písma

3.1 Omezenost lidských autorů

3.2 Nebezpečí fundamentalismu

3.3 Pravda celku Písma

VÝKLAD PÍSMÁ SVATÉHO

1 Dějiny výkladu Písma svatého

2 Výklad Písma v církvi

1. Dějiny výkladu Písma svatého/1

1.1 Židovská exegeze

- Reinterpretace ve SZ a ve verzích
- Alegorický výklad Písma
- Výklad Písma v Kumránu
- Rabínský výklad Písma
- Středověká židovská exegeze

1. Dějiny výkladu Písma svatého/2

1.2 Křesťanská exegeze

- Výklad SZ v Novém zákoně
- Výklad Písma u Otců
- Výklad Písma v západní církvi ve středověku
- Reformace a Trident
- Historicko-kritické zkoumání Písma
- Snahy Lva XIII.
- Krize modernismu a snaha o její překonání

2. Výklad Písma v církvi

- 2.1 Konstituce Dei Verbum
- 2.2 Dokument Výklad bible v církvi